

TESTAS NR. 1

Dvi XVII a. Lietuvos asmenybės: žodyno autorius ir Šiaurės Horacijus

1. Kuri Lietuvos kultūrai ir literatūrai svarbi XVII a. asmenybė vadinta *Šiaurės Horacijumi*, *Sarmatų Horacijumi*?

- A. Albertas Vijūkas-Kojelavičius
- B. Motiejus Kazimieras Sarbievijus
- C. Konstantinas Sirvydas

2. Kas yra „Trijų kalbų žodyno“ ir pirmosios Lietuvos Didžiojoje Kunigaikštystėje išleistos originalios lietuviškos knygos autorius?

- A. Žygimantas Liauksminas
- B. Motiejus Kazimieras Sarbievijus
- C. Konstantinas Sirvydas

3. Kuriais kalbomis parengtas „Trijų kalbų žodynas“?

- A. Lenkų, lotynų, lietuvių
- B. Lotynų, lietuvių, prancūzų
- C. Lenkų, lietuvių, rusėnų

4. Kuria kalba M. K. Sarbievijus kūrė eiles?

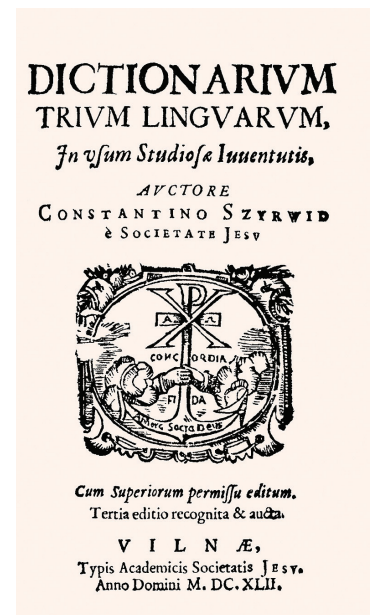
- A. Lotynų
- B. Lietuvių
- C. Lenkų

5. Kuri iš šių asmenybių priklausė jėzuitų ordinui?

- A. Mykolas Kazimieras Pacas
- B. Kristijonas Donelaitis
- C. Konstantinas Sirvydas

6. Kas yra M. K. Sirvydo parengta dviejų dalių knyga „Punktai sakymų“?

- A. Glaustas krikščionybės pagrindų išdėstymas klausimų ir atsakymų forma
- B. Originalių sutrumpintų pamokslų rinkinys
- C. Svarbiausių Šventojo Rašto tezių santrauka

1 iliustracija

7. Kurį iš šių stilių M. K. Sarbievijus kaip teoretikas aprašė pirmasis Europoje?

- A. Klasicizmą
- B. Baroką
- C. Renesansą

8. Kuris žymus XVII a. tapytojas sukūrė viršelį M. K. Sarbievijaus darbui *Lyricorum libri IV* [...]?

- A. Rembrandtas
- B. Michelangelo Merisi da Caravaggio
- C. Peteris Paulas Rubensas

9. Kur įsikūrę Konstantino Sirvydo ir Motiejaus Kazimiero Sarbievijaus vardais pavadinti kiemeliai?

- A. Vilniaus universitete
- B. Vytauto Didžiojo universitete
- C. Lietuvos muzikos ir teatro akademijoje

2 iliustracija

10. Kuris iš šių su lietuvių literatūra susijusių pastatų stovi Konstantino Sirvydo gatvėje Vilniuje?

- A. Lietuvių literatūros ir tautosakos institutas
- B. Lietuvos literatūros ir meno archyvas
- C. Lietuvos rašytojų sąjunga

Klausimai

1. Kuris Lietuvos miestelis tapo pirmąja Motiejaus Kazimiero Sarbievijaus kaip dėstytojo darbo vieta? Kuo jis buvo svarbus poetui ir Lietuvos kultūrai?
2. Kokia Sirvydų kaimo (Anykščių raj.) pavadinimo kilmė? Kokių dar žinote gyvenviečių, pavadintų rašytojų vardais, pseudonimais ar juos primenančių?
3. Kokie M. K. Sirvydo sukurti ir įtraukti į „Trijų kalbų žodyną“ žodžiai vartojami iki šių dienų? Žodyną analizuoti galite kultūros paveldo sistemoje epaveldas.lt.
4. Kaip neformaliai vadinamas Vilniuje esantis Konstantino Sirvydo skveras? Kodėl jam prigijo toks pavadinimas?
5. Kuo panašūs ir kuo skiriasi K. Sirvydo ir M. K. Sarbievijaus moksliniai siekiai? Kuo šios asmenybės nusipelnė Lietuvos Didžiąjai Kunigaikštystei? Atsakykite remdamiesi bendrosiomis žiniomis ir paskaitos informacija.

Kūrybinės užduotys

1. Perskaitykite Motiejaus Kazimiero Sarbievijaus odę Pauliui Kozlovijui (kūrinį galite rasti virtualioje kultūros paveldo sistemoje epaveldas.lt: Motiejus Kazimieras Sarbievijus, „Lemties žaidimai“, Vilnius: Baltos lankos, 1995, p. 387).

Pabandykite nustatyti ir rišlia pastraipa aprašykite, ką Sarbievijus vadina Lukiškių kalnu? Iš kurios Vilniaus vietos atsiveria M. K. Sarbievijaus vaizduojama Vilniaus panorama (pasitarkite XVII a. Vilniaus žemėlapius ir graviūras)? Kodėl Gedimino kalnas eilėraštyje lyginamas su Kapitolijumi? Ką reiškė Kapitolijaus kalva Romoje? Kodėl Kapitolijumi pavadintas ir JAV Kongreso susirinkimų pastatas Vašingtone?

Palyginkite šį Sarbievijaus eilėrašį su Maironio eilėraščiu „Vilnius (prieš aušrą)“ (jį taip pat rasite portale epaveldas.lt: Maironis, „Pavasario balsai“, Šv. Kazimiero d-ja: 1913, p. 7).

2. a) Odė Pauliui Kozlovijui – ne vienintelis tokio pobūdžio kūrinys M. K. Sarbievijaus kūrybinėje biografijoje. Jo poezijos rinktinėje „Lemties žaidimai“ galite perskaityti odes Žibuoklei, Rožei, Žiogui, Albertui Turscijui ir daugelį kitų.

Prisiminkite pagrindinius odės bruožus (iškilmingas, patetiškas poezijos kūrinys, apdai- nuojantis iškilią asmenybę, įsimintiną istorinį įvykį, idėją, įamžinantis svarbius asmens, šalies pasiekimus, biografijos ir istorijos detales) ir patys sukurkite odę mėgstamam rašytojui, knygai ar literatūriniam personažui.

b) Nenorintys rašyti eiliuoto kūrinio gali kurti prozą. Konstantino Sirvydo „Punktai sakymų“ – originalių sutrumpintų pamokslų rinkinys, kuriame nukrypstama į gana individu- alius filosofinius ir religinius svarstymus. Šiame darbe K. Sirvydas, pasitelkęs barokinę metaforų, alegorijų, kontrastų kalbą, mėgino aptarti žmogaus egzistenciją, apibrėžti žmogaus esmę.

Išanalizavę ir remdamiesi „Punktai sakymų“ turiniu, kalbos stilistika, parašykite laišką pasirinktam adresatui (bendraamžiui, būsimų laikų gyventojui, praėjusių laikų rašytojui ar kt.) apie šių dienų žmogui svarbius egzistencinius klausimus, kasdienes problemas ir aktualijas. „Punktus sakymų“ galite rasti virtualioje kultūros paveldo sistemoje epaveldas.lt ir interaktyvioje lietuvių kalbos, literatūros (kultūros) ir Lietuvos istorijos mokymosi šaltinių duomenų bazėje saltiniai.info.